

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี พ.ศ. 2550

นิทรรศการภาพถ่ายของศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ศิลปะภาพถ่าย)

ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส

อาจารย์จิตต์ จงมันคง

อาจารย์ไพบุลย์ มุสิกโปดก

Honorable Program of Art Creativity by Thai Artists 2007
Art Exhibition by National Artist : Visual Art (Photography)
Poon Kesjamras, Chitt Chongmankhong, Piboon Musikpodok
Art Centre, Silpakorn University

“ลมทะเลเยะเอือกเย็น”

วีรของหนาดเจ้าสำราญ จ.เพชรบุรี กว่า 40 ปี มาแล้ว ถ่ายด้วยกล้องโรล
โเลเฟล็กซ์ โดยใช้ฟิล์มอินฟราเรด ฟิล์มมีคุณสมบัติพิเศษ คือเปลี่ยนสีเขียว
เป็นสีขาว แต่สีอื่นๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

“ภาพนี้ให้ชีวิตและให้ความรู้ลึกซึ้งว่ามีลมพัดเยะเอือกเย็น ใบไม้ลุตามลม
อย่างสวยงาม” อาจารย์พูนอินชัย

“แต่น่าเสียดายที่วันนี้ได้ถูกทำลายด้วยการสร้างอาคารและร้านค้าขึ้น
มากมาย”

“Idyllic Sea Breeze”

The picture of Chao Samran beach, Phetchabun province, was
taken about 40 years ago with a Roliflex camera and Infra-red
film. The Film has a special effect that turn green into white but
maintains all other colors.

“We many feel pleasant on a beach because of the cool breeze
blowing the coconut leaves,” Archarn Poon explains.

“It is sad that this place is now occupied by modern buildings
and shophouses”

Infra-red film is now generrally used in medicine, archaeology
and agriculture.

อัลบั้มผลงาน :

ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส ศิลปินแห่งชาติ “ด้วยใจรัก” รวบรวมโดย สุดา
เกษจำรัส หน้า 70

ปกหน้า : Front cover

พูน เกษจำรัส Poon Kesjaniras

ลมทะเลเยะเอือกเย็น : Idyllic Sea Breeze

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี 2550
Honorable Program of Art Creativity by 3 Thai Artists 2007

Rama IX Art Museum Foundation

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย
ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส
อาจารย์จิตต์ จงมันคง
อาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดก
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ศิลปะภาพถ่าย)

มีพิธีเปิดและแสดงระหว่างวันที่ 4-16 มิถุนายน 2550
ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ถนนหน้าพระลาน กรุงเทพมหานคร

Honorable Program of Art Creativity by 3 Thai Artists 2007
Professor Poon Kesjamras
Ahjarn Chitt Chongmankhong
Ahjarn Piboon Musikpodok

Exhibition venues :
June 4th -16th , 2007
at Silpakorn University Art Gallery, Na Phra Lan Road, Bangkok

Organized : Art Centre, Silpakorn University
Exhibition Curator : Punyawee Iamsakul
Publishd : Art Centre, Silpakorn University
Design : Art Centre, Silpakorn University
Translated : Sasivimol Santirapakdee
First Edition : May 2007, 1,500 copies
Printed : Siam Tong Kit Co.,Ltd.

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี 2550

ศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส
อาจารย์จิตต์ จงมันคง
อาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดก

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ศิลปะภาพถ่าย)

Rama IX Art Museum Foundation

Honorable Program of Art Creativity by 3 Thai Artists 2007

Professor Poon Kesjamras
Ahjarn Chitt Chongmankhong
Ahjarn Piboon Musikpodok

4 - 16 มิถุนายน 2550 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ ถนนหน้าพระลาน กรุงเทพมหานคร
June 4th -16th , 2007 at Silpakorn University Art Gallery, Na Phra Lan Road, Bangkok

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากรก่อตั้งขึ้นในปี 2486 เริ่มแรกนั้นจัดการเรียนการสอนเฉพาะด้านศิลปะแขนงไทย ที่มีความสนใจงานจิตรกรรม ประติมากรรม ต่อมาจึงขยายฐานการศึกษาไปสู่สาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีกำหนดแผนงานและแนวทางการจัดการในระดับสากล โดยมีหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นศูนย์กลางของข้อมูลและการเผยแพร่ ผลงานทางศิลปะ ทั้งยังขยายงานวิชาการงานวิจัยทางด้านศิลปะให้กว้างไกล และเป็นประโยชน์แก่สาธารณชนเพื่อเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณและผลงานของศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ จนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงได้จัดทำโครงการเชิดชูเกียรติ การสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี 2550 โดยจัดการแสดงศิลปกรรมของ 3 ศิลปินแห่งชาติ สาขากาพย์ขึ้น ระหว่างวันที่ 4 - 15 มิถุนายน 2550 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งศิลปินทั้งสามท่านมีประวัติโดยสังเขปดังนี้

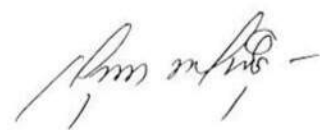
อาจารย์พูน เกษจำรัส ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ศิลปะภาพถ่าย) ประจำปีพุทธศักราช 2531 ท่านเป็นคณะพระบุรี เป็นศิลปินด้านศิลปะถ่ายภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือในวงการศิลปะภาพถ่ายโดยทั่วไป และได้รับเกียรติคุณจากสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย สมาคมสโมสรสยาม ศิลปินแห่งชาติ และสหพันธ์ศิลปะการถ่ายภาพนานาชาติ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นนายกสมาคมและที่ปรึกษาสมาคมภาพถ่ายแห่งประเทศไทย ได้รับเชิญแสดงผลงานในการแสดงภาพถ่ายของสมาคมถ่ายภาพ และการแสดงงานเขียนและภาพถ่ายของอาเซียน และท่านยังเป็นอาจารย์สอนภาพถ่ายที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ เป็นเวลาเกือบ 40 ปี ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาช่างภาพและช่างพิมพ์จนเกษียณอายุราชการ ภายหลังได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ หรือสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในปัจจุบัน อาจารย์พูน เกษจำรัส เป็นศิลปินที่มีบทบาท และให้บริการแก่สังคมอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ศิลปะและวิทยาการภาพถ่ายทางสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลานานกว่า 20 ปี ซึ่งดำรงชีวิตและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและสังคมอย่างจริงจัง เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นุชนรุ่นหลัง

อาจารย์จิตต์ จงมันคง ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ภาพถ่ายศิลปะ) ประจำปีพุทธศักราช 2538 ท่านเป็นศิลปินภาพถ่าย ผู้บุกเบิกงานด้านภาพถ่ายและภาพถ่ายศิลปะคนสำคัญของไทย ได้เริ่มงานถ่ายภาพเมื่อมีอายุ 16 ปี และทำงานอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลา กว่า 60 ปี นับเป็นผู้ที่ใฝ่หาค้นคว้าให้ถึงงานด้านภาพถ่าย และภาพถ่ายศิลปะอย่างแท้จริง ท่านเคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลำดับฟิล์มกลายเป็นเวลารวม 37 ปี ในด้านวิชาชีพภาพถ่ายนั้น ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพทั้งในอดีตและปัจจุบัน ในด้านภาพถ่ายศิลปะนั้น เคยได้แสดงผลงานในการแสดงภาพถ่ายในประเทศแคนาดา และที่ฮ่องกง แสดงเดี่ยวภาพถ่ายที่มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และงานภาพถ่ายและการพิมพ์ 95 ครั้งที่ ๖ ณ เวสต์เกตเซ็นเตอร์ อาจารย์จิตต์ จงมันคง เป็นผู้ที่มีผลงานในอาชีพและมีคุณธรรม และคุณประโยชน์ต่อทุกประการ

อาจารย์บุญมี มุสิกปอดก ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ภาพถ่ายศิลปะ) ประจำปีพุทธศักราช 2547 ท่านเป็นคนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นศิลปินภาพถ่ายศิลปะอาวุโสที่มีผลงานต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า 40 ปี ผลงานภาพถ่ายของท่านจะเน้นเรื่องศิลปะวัฒนธรรมเป็นสำคัญ เนื้อหาในภาพถ่ายจะมีสาระและให้ความสุขแก่ผู้ชมและคนดู ทำให้ผู้ชมเกิดการมีจิตสำนึกและภูมิใจและภูมิใจกับความสำเร็จของภาพ ที่ปรากฏในภาพถ่ายแต่ละชุดจนได้รับรางวัลยอดเยี่ยม และรางวัลเหรียญทองภาพถ่ายทั้งในและต่างประเทศทั้ง 1 รางวัล และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาศิลปะ (ภาพถ่าย) พุทธศักราช 2539 จากสำนักนายกรัฐมนตรี การยอมรับในระดับชาติ นอกจากนี้มีศิลปะการถ่ายภาพซึ่งสร้างสรรค์แล้ว ท่านยังเป็นผู้นำไปเผยแพร่การถ่ายภาพของไทยเพื่อใช้ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในปัจจุบันและเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านวิชาการ ถ่ายภาพทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแก่ผู้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอตลอดมา นับเป็นครูผู้ถ่ายทอดการถ่ายภาพของไทยเป็นอย่างดี

การจัดแสดงนิทรรศการผลงานภาพถ่ายของศิลปินแห่งชาติ สาขากาพย์ทั้งสามท่านในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานที่ได้นำมาจัดแสดงจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจและแรงบันดาลใจแก่ผู้สนใจ อันจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและวงศิลปะศิลปกรรมของประเทศไทย

ในนามของมหาวิทยาลัยศิลปากร ขอขอบคุณและขอบคุณผู้จัดงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้โครงการนี้มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยสมบูรณ์

นายสุระพล นาทะปินทุ
รองศาสตราจารย์
ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

Message

President of Silpakorn University

Silpakorn University has formally established an art academy in the field of painting and sculpture for Thai youths since 1933 and then gradually expanded to further sciences of education as proposed plan and having an obvious policy of supporting all activities to maintain the national art and culture and additionally upgraded to an international standard of management. The main responsibility of Art Centre, Silpakorn University is a publication center of artistic informations and artworks, has continually given an importance to have widen progression in art research as a result to be fruitful to the public and increasingly presenting honorable qualification and appreciated artworks for the artists who endlessly created and their own works have been widely concerned in all of national and international competitions. By this reason, The Art Centre of Silpakorn University has an intention to organize the honorable program of Art Creativity by 3 Thai artists 2007 to stage several photographic works of all national artists in the field of photography in the exhibition during 4 -15 June 2007 at Silpakorn University Art Gallery.

The following brief biography of three national artists ; Professor Poon Kesjamras has been honorably promoted as a national artist of visual art (photography) in 1988. He was born in Petchaburi Province and has been longly reputed as famous photographic artist. Furthermore, he accepted an invitation from The Association of Siam Color Slide and The Art Association of International Photography, Switzerland to perform as chairman and in addition to be consultant in The Royal Photographic Society of Thailand under the Royal Patronage of H.M.The King. Increasingly, he was an invited artist in the exhibition that has been organized by The Association of Asian Photography and Painting. Through 40 years, he was a photographic instructor at the Technical College of Bangkok and had been promoted as the Dean in the Faculty of Photography and Printing until his retirement and have then upper promotion as Honorable Professor in the College of Technology and Vocational Education, Bangkok Campus or The Rachamangkala Institute of Technology. It is realized that he is an artist who has significant role in widely social service. Moreover, he has continuous effort to distribute art of photography progression in mass media through 20 years. He has also been appreciated as the best participant in several social activities and art creativities to the public.

Ahjam Chitt Chongmankhong has been eulogized as a national artist of visual art (photography) in 1995. He is a famous pioneer in the field of principal photography and artistic photography. When he was sixteen years, he has primarily attraction in photography and relatively worked until nowadays in the totality of 60 years. He had continually been assigned to develop photographic film to His Majesty the King through 37 years. He has been accepted as a specialist in photography from the past to nowadays. In Denmark and Hongkong, he had ever staged the photograph exhibition and also having solo exhibition at Silpakorn University, ChiangMai University and The Culture Center of Thailand including the 7th photograph and printing works 95 at World Trade Center. Importantly, he has been widely appreciated to be the best Photographer as perfect qualification in profession and ethics.

Ahjam Piboon Musikpodok has been praised as a national artist of visual art (photography) in 2004. He was born in ChiangMai and being a senior photographic artist who have longly created through 40 years. His concept always reflects to the issues of art and culture, especially, the context in his photographs have been harmoniously mixed with an aesthetic. Furthermore, the context in each attractive photograph has an influence to stimulus an emotion of sadness and happiness, at last he had gotten total eleven awards of gold medal and outstanding medal in both Thailand and abroad. In 1986, he had been selected as an outstanding cultural artist in visual art (photography) from the office of National Culture Committee. In addition, he is an expert in creative photography and performs as Pioneer in translating the handbook of Thai photography, its now be useful to many institutions and has regularly given knowledge in details of theory and practice to many trainees of relevant training. As such, that is a great contribution to Thai photography field.

Silpakorn University hopes that these photographic creativity in this exhibition are possible to be an origin of an inspiration in artistic concepts and its useful to the society and art academy of Thailand.

On behalf of Silpakorn University, I am very grateful to all supported organizations, working committee and artists for all their tireless efforts and give my best wish to excellent accomplishment as all proposed objectives

Assoc. Prof. Surapol Natapintu
Acting for President

สาร

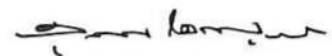
นายกสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

การถ่ายภาพได้รับการยอมรับว่าเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง ที่ถูกจัดรวมให้อยู่ในสาขาทัศนศิลป์ (ศิลปะการถ่ายภาพ) นับตั้งแต่มีการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ สาขาต่างมาตลอดหลายปี ในสาขาศิลปินมีปรากฏนามผู้ได้รับเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติเพียง 3 ท่าน ท่านแรกคือ ศาสตราจารย์ พูน เกษจำรัส ท่านที่สองคือ อาจารย์จิตต์ จงมันคง และท่านที่สามคือ อาจารย์ไพฑูริย์ มุสิกโปดก

ท่านทั้งสามไม่เพียงแต่เป็นนักถ่ายภาพเท่านั้น แต่ตลอดหลายสิบปีที่ท่านถ่ายภาพ นอกจากท่านทั้งสามได้ถ่ายทอดศิลปะการถ่ายภาพบนภาพถ่ายของท่าน ทุกท่านยังได้ถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะการถ่ายภาพและประสบการณ์ต่างๆ ให้กับนักถ่ายภาพรุ่นแล้วรุ่นเล่า จนได้รับความเคารพนับถือเชิดชูเป็นปูชนียบุคคลในวงการถ่ายภาพไทย

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรคศิลปกรรมของศิลปินไทย นับเป็นโครงการสำคัญที่ได้รวบรวมผลงานภาพถ่ายของศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ทั้ง 3 ท่าน มารวมแสดงเป็นนิทรรศการภาพถ่ายให้สาธารณชนทั่วไปได้ชมพร้อมกัน นิทรรศการภาพถ่ายครั้งนี้ จึงถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับนักถ่ายภาพทุกคน

สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ถือเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานครั้งนี้ และจะยึดถือเป็นแนวทางในการส่งเสริมศิลปะภาพถ่ายต่อไป เพื่อความก้าวหน้าของวงการถ่ายภาพของไทยในอนาคต

ร้อยตำรวจ เอกสุรัตน์ โสธานูเคราะห์

Rama IX Art Museum Foundation

Message

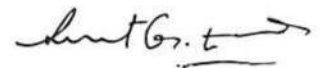
Chairman, The Royal Photographic Society of Thailand
under the Royal Patronage of H.M.The King

The Photography has been concerned as visual art (photography) through several years ago of consideration for the National Artist of Visual Art that have selected for only 3 persons ; firstly : Professor Poon Kesjamras, secondly : Ahjam Chitt Chongmankhong, thirdly, Ahjam Piboon Musikpodok.

Through more ten years, all these persons have not performed only as photographer but also modified an aesthetic of photography on photograph. Additionally, all of them have intentionally given several knowledge, techniques and experiences as the science of photography to many generations of photographers, as a result, they have been honorably appreciated as venerable person in the circle of Thai photography.

The honorable program of art creativity by Thai artists is a significant project in a role of collecting all three national artists' photographic works for this exhibition to be fruitful to all photographers and public.

The Royal Photographic Society of Thailand under the Royal Patronage of H.M.The King have great honor and very proud to join in this program and wishes to continuously support the art of photography towards more progressions as a field of Thai photography in the future.

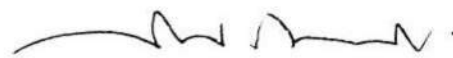
Pol.Capt.Surat Osathanugrah
Chairman

คำนำ

หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดทำโครงการส่งเสริมศิลปกรรมของศิลปินไทยขึ้นมาหลายโครงการด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การศิลปกรรมของประเทศไทยมีความมั่นคงและแข็งแกร่ง ดังจะเห็นได้จากทุกโครงการที่ผ่านมานั้น เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสรรคของศิลปินให้สอดคล้องกับพัฒนาการของศิลปินในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงระดับอาวุโส ซึ่งหลายท่านนั้นก็เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับนานาชาติ วงการศิลปะจึงมีศิลปินที่กำลังเติบโต และในขณะเดียวกันก็มีศิลปินอาวุโสที่กำลังสร้างรอยตามวัยจึงมีภาคนักสนับสนุนศิลปินกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว โครงการหลายโครงการของหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะตอบสนองและส่งเสริมให้ศิลปินทุกกลุ่มได้สร้างสรรค์ศิลปกรรมผลงานอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิต โครงการชีวิตผู้เกียรติ การสร้างสรรคศิลปกรรมของศิลปินไทย เป็นหนึ่งในโครงการที่จะผลักดันให้กระบวนการ ศิลปะสมบูรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเผยแพร่เกียรติคุณแก่ศิลปินผู้ที่ยังสร้างศิลปะอยู่เป็นนิจ ความอาวุโสไม่ได้เป็นเพียงวัยที่เพิ่มขึ้นไม่ หากแต่เป็นประสบการณ์ที่สูงและเปี่ยมด้วยปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่น้อยคนนักจะเข้าใจและเข้าถึง

อาจารย์พูน เกษจำรัส, อาจารย์จิตต์ จงมันคง และ อาจารย์ใหญ่ย์ มุสิกโปดกดำรงชีวิตในวิถีของตนเองเป็นศิลปินอาวุโสที่มีเกียรติ ควรแก่การเชิดชูและเคารพ การได้รับรู้ชีวิตและผลงานของศิลปินทั้งสามท่านนั้นก็ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เยาวชนรุ่นใหม่ ประชาชนโดยทั่วไป และวงวิชาการศิลปกรรมของประเทศไทย มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงได้เชิญศิลปินทั้งสามท่าน นำผลงานมาจัดแสดงเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติคุณของศิลปิน ที่มียุคสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างมั่นคง โดยจัดแสดง ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระตั้งแต่วันที่ 4 - 15 มิถุนายน 2550 มีการจัดพิมพ์สูจิบัตรประกอบนิทรรศการนอกจากนั้นเผยแพร่ข้อมูลสู่ระบบสารสนเทศ

ในโอกาสพิธีการเปิดแสดงนิทรรศการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรคศิลปกรรมของศิลปินไทยครั้งนี้ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรขอขอบพระคุณศิลปิน อาจารย์พูน เกษจำรัส, อาจารย์จิตต์ จงมันคง และ อาจารย์ใหญ่ย์ มุสิกโปดก เป็นอย่างสูงที่ทุ่มเทการสร้างสรรคผลงานศิลปกรรมอีกทั้งยังรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดพิมพ์สูจิบัตรจนเสร็จสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายทุกประการ อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศิลปกรรมร่วมสมัยของไทยต่อไปในอนาคต

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สน สิมাত্রัง)

ผู้อำนวยการหอศิลป์

Preface

Art Centre, Silpakorn University has officially established several programs to encourage in all kinds of art creativities by Thai artists in purpose to strengthen more creative efficiency and capability of both junior and senior artists, increasingly having more progress in an international standardization. In the fact that various projects of our organization is assumed to be a part of continuous support to every groups of artists.

The honorable program of art creativity by Thai artists is a part of many projects that reflects to an integration of art process under an objective to publicate in characteristics of honorarium for all senior artists.

Professor Poon Kesjamras, Ahjam Chitt Chongmankhong and Ahjam Piboon Musikpodok have their own way of life as honorable senior artist. Importantly, all publications to their biographies and valuable artworks in this exhibition will be useful to the youth artists and public in the society including an art academy of Thailand.

Silpakorn University honorably invited all three photographic artists joining in this exhibition to give highly sincere appreciation. The duration of exhibition is 4 - 15 June 2007 at Silpakorn University Art Gallery. Furthermore, it is realized to publish many art catalogues and all related informations in Art Centre website for distributing to the public.

On this auspicious occasion in the opening ceremony of honorable program of art creativity by Thai artists, on behalf of Art Centre, Silpakorn University would like to give highly thankfulness to all three artists who are willing to create all of photographic works and have also supported all informations towards the perfection of this catalogue as proposed destination and have additional usefulness to the circle of Thai contemporary art in the future.

Asst.Prof.Sone Simatrang
Director of Art Centre

โครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี 2550

ชื่อโครงการ โครงการนิทรรศการศิลปกรรมของศิลปินแห่งชาติ
ศิลปินชั้นเยี่ยม และศิลปินอาวุโสของประเทศ

หน่วยงาน หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักการและเหตุผล

ศิลปินไทยได้รับเกียรติยกย่องจากองค์กรและสถาบันต่างทั้งในและต่างประเทศว่าเป็นศิลปินที่มีความสามารถ
ทางด้านศิลปะ ดังจะเห็นได้จากงานศิลปกรรมที่เป็นประจักษ์พยานให้เห็นมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีศิลปิน
ที่มีชื่อเสียง ซึ่งได้มีการประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏทั้งศิลปินแห่งชาติที่คัดเลือกจากศิลปินทั่วประเทศ ศิลปินชั้นเยี่ยม
ที่ยกย่องจากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติและศิลปินอาวุโสที่มีชื่อเสียงจากการนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนมาอย่าง
ต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปินดังกล่าวมาซึ่งเป็นผู้สร้างงานศิลปกรรมเป็นสมบัติให้ประเทศชาติได้มี
กำลังใจในการสร้างสรรค์และเป็นการยกระดับคุณภาพผลงานที่มีคุณค่าออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
จึงได้จัดทำโครงการนิทรรศการผลงานศิลปกรรมของศิลปินแห่งชาติศิลปินชั้นเยี่ยมและศิลปินอาวุโสของประเทศขึ้น
จัดมุ่งหมาย

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปิน ที่มีชื่อเสียงของประเทศ
ให้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบไป
2. เพื่อเป็นการสนับสนุนศิลปินของชาติให้มีความตั้งใจที่จะทุ่มเทการสร้างสรรค์
ศิลปกรรมอันจะเกิดประโยชน์ต่อการศิลปะทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นการนำเสนอผลงานศิลปกรรมเผยแพร่ต่อสาธารณชนให้ประชาชน
นักเรียน นักศึกษา ได้ชื่นชมและเรียนรู้กระบวนการทางความคิด และการสร้างสรรค์
ของศิลปินไทย

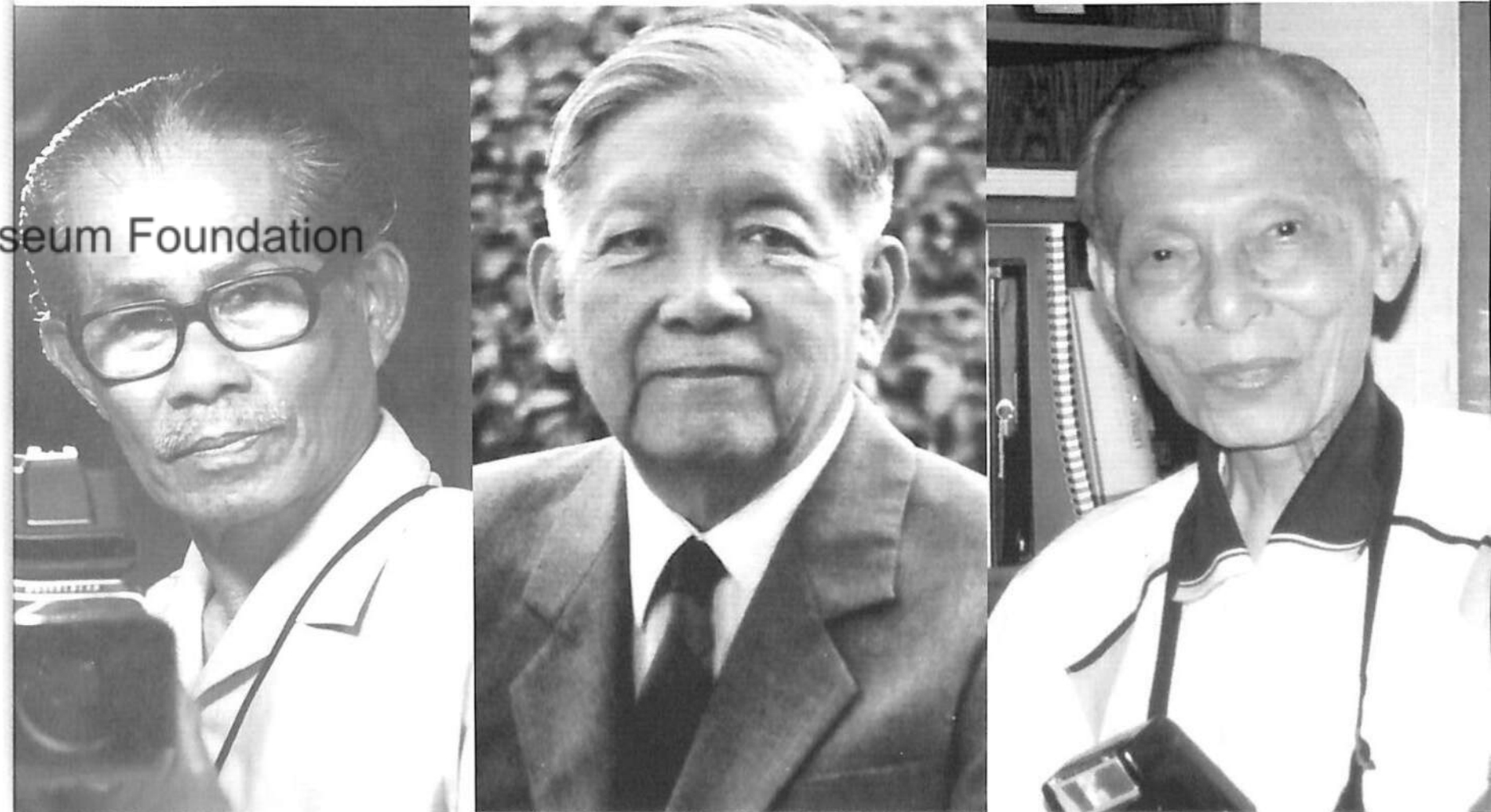
กำหนดการ เวลา และสถานที่

- จัดการแสดงให้กับศิลปินเป็นกลุ่มหรือการแสดงเดี่ยวให้กับศิลปิน รวม 2 ครั้ง
- จัดแสดง ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลป์ในส่วนภูมิภาค ในปี 2550

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีผลงานศิลปกรรมของศิลปินไทยที่มีชื่อเสียง เกิดขึ้น 80 - 120 ชิ้นอันเป็นมรดก
ด้านศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญทางด้านวิชาการ และประวัติศาสตร์ศิลปะร่วมสมัย
ของไทย
2. สังคมได้ชื่นชมผลงานศิลปะเกิดการเรียนรู้ความเข้าใจในงานศิลปกรรม ก่อให้เกิด
จิตใจ ความรู้สึกนึกคิดและการสร้างสรรค์
3. วงการวิชาชีพและวงวิชาการศิลปะร่วมสมัย เกิดการค้นคว้าการสร้างสรรค์
เพื่อวิจัยทางศิลปะ

Rama IX Art Museum Foundation

การระบุนิยบุคคลแห่งวงการศิลปะภาพถ่าย

...ท่านอยู่ ณ ที่ใด ที่นั่นก็จะมอบวาลิไปบรรยายความรัก
ที่จะให้ความสุขแก่กัน ความรักที่จะแบ่งปันความสุขให้แก่กัน

ผมมีความเชื่ออย่างมั่นคงว่าศิลปินที่ยิ่งใหญ่ ผู้ซึ่งประสบความสำเร็จในการ
สร้างสรรค์งานศิลปะ นอกจากจะมีทักษะการแสดงผลอย่างเยี่ยมยอดแล้ว ทุกท่านล้วน
มีสติปัญญาอย่างนักปราชญ์ กล่าวคือมีสายตาทิมองโลกและชีวิตอย่างเข้าใจเข้าถึงสัจธรรม
ของชีวิตและความเป็นไปตามธรรมชาติของสิ่งนั้น เพียงแค่สติปัญญาอย่างนักปราชญ์ยังไม่
เพียงพอ ทุกท่านล้วนมีคุณธรรมกำกับสติปัญญาอยู่เสมอ คุณธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
ที่สุดเป็นคุณค่าที่แท้จริงอยู่ในตัวท่านเหล่านั้น คุณธรรมทำให้ท่านเป็นผู้ควรแก่การเคารพบูชา
เป็นที่มาของคำยกย่องว่า "ปฐมีบุคคล"

คุณธรรมเป็นพลังความดี คนที่มีคุณธรรมยิ่งมากเท่าใด คนนั้นจะมีพลังความรัก
ที่ให้และความสุขที่จะแบ่งปัน ความอบอุ่นแก่กระจายออกจากตัวท่านตลอดเวลา ทุกคนที่
อยู่ใกล้จะรับรู้ความรู้สึกแห่งความรัก ความสุข และความอบอุ่นที่ได้สัมผัส ท่านอยู่ ณ ที่
ใด ที่นั่นก็จะมอบวาลิไปบรรยายความรักที่จะให้ความสุขแก่กัน ความรักที่จะแบ่งปันความ
สุขให้แก่กัน

ทุกครั้งที่ผมได้พบท่านอาจารย์พูน เกษจำรัส ท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง และ
ท่านอาจารย์บุญลย์ มุสิกโปดก ผมรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่กับญาติผู้ใหญ่ที่ใจดี อยู่กับนักปราชญ์
ที่พร้อมให้สติปัญญาและแบ่งปันความสุขแก่ผม ไม่ใช่แค่ความรู้ศิลปะภาพถ่ายเท่านั้น

เมื่อ พ.ศ. 2524-2525 ท่านอาจารย์พูน เกษจำรัสกับผมเป็นกรรมการจัดทำ
หนังสือสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี ในครั้งนั้นมีท่านอาจารย์สวัสดิ์ ต้นติสุข
เป็นประธานคณะกรรมการฯ ประชุมกันอยู่ภายในพระอุโบสถพระแก้ววังหน้า (วิทยาลัย
นาฏศิลป์ ทำต่างวังหน้า กรุงเทพฯ) หลังจากประชุมเสร็จแล้วผมได้ขอความเมตตาเป็น
งานส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับราชการ ได้ขอให้ท่านช่วยจัดขยายภาพขาวดำเป็นรูปท่าน
ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี กำลังปั้นรูปต้นแบบอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ซึ่งท่านอาจารย์พูน เกษจำรัสเป็นคนถ่ายเอาไว้ เพื่อนำไปแขวนเป็นที่ระลึกไว้ที่บ้าน
ท่านอาจารย์พูน เกษจำรัส ตอบตกลงทันทีจะค้นหาฟิล์มและขยายภาพให้โดยไม่คิด
ครั้นคิด ท่านได้แสดงออกถึงความรักความเมตตาที่มีอยู่จิตใจตลอดเวลา พร้อมจะแบ่งปัน
ความสุขให้ผู้อื่นเสมอ นอกจากนั้นยังนัดให้ไปรับภาพขาวดำที่ขยายให้ขนาด 20" X 24"
ที่บ้านของท่าน ซึ่งอยู่ด้านหลังสถานีจำหน่ายน้ำมันเอสโซ่ใกล้สามแยกโพธิ์สามต้น
(ชนบท) ในวันเสาร์ที่ด้วยผมขอมอบเงินให้ท่านเป็นค่าใช้จ่ายท่านตอบปฏิเสธและบอกว่า
ดีใจที่ผมขอไปทูลขอ ท่านบอกว่า "ท่านมีความเคารพในตัวของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
อะไรก็ว่าต้องกับท่านศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ท่านมีความเต็มใจจะทำให้
เพื่อตอบแทนพระคุณท่านศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ซึ่งเป็นครูผู้ยิ่งใหญ่ของท่าน" ผม
ซาบซึ้งในความเมตตาคุณธรรมและซาบซึ้งในบุญกิริยาที่ท่านมีต่อครูของท่านอย่างไม่เสื่อมคลาย

ส่วนท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง ผมรู้จักครั้งแรกจากภาพถ่าย "คนค้าถั่วเขียว
บรรทุกระหว่าง" ซึ่งเป็นผลงานเขียนรางวัลที่ 1 การประกวดศิลปะภาพถ่ายของสมาคม
ภาพถ่ายแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าอมตะ ดูเท่าไร
ดูก็ครั้ง ก็ไม่รู้สึกเบื่อ แต่กลับเกิดความรู้สึกตื่นตัวเสมอ เพราะพลังของสติปัญญาและ
คุณธรรมที่ท่านส่งมาเข้าไปถึงในกายผม

ทุกคนต่างทราบว่าท่านอาจารย์จิตต์จงมันคงมีร้านรับล้างฟิล์มและขยายภาพ
ให้ช่างภาพทั้งมืออาชีพและมือสมัครเล่นชื่อร้าน "จิตต์ จงมันคง" อยู่ที่ย่านตลาดไท (ถนน
เชื่อมระหว่าง ถนนสีลมกับถนนสุขุมวิท, กรุงเทพฯ) และยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
จากศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีให้เป็นที่ปรึกษาช่างภาพขาวดำแด่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และสำนักพระราชวัง

ผมเป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง ผมประทับใจในคุณธรรมของท่าน ใน
เรื่องท่านเคารพความเสมอภาคและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพของท่าน ท่านล้างฟิล์มและขยาย
ภาพให้ทุกคนในมาตรฐานที่ดีเสมอเหมือนกันหมดและคิดราคาล้างและขยายภาพในอัตรา
เดียวกัน กล่าวคือ ท่านล้างฟิล์มและขยายภาพทุกเล่มถ้า ถวายงานแด่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และสำนักพระราชวังด้วยคุณภาพที่ดีเยี่ยมอย่างไร ท่านก็ทำงานให้ลูกศิษย์
คนที่มาหาท่านด้วยคุณภาพเดียวกันเหมือนกัน ครั้งหนึ่งมีนักศึกษาที่เป็นลูกศิษย์ของผมมา
ขอให้เขียนจดหมายแนะนำไปหาท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง เพื่อไปขอให้ล้างฟิล์มและขยาย
ภาพให้ ผมบอกว่าไม่จำเป็นต้องมีจดหมายแนะนำจากตัวผม เพราะผมมีความเชื่อมั่นอย่าง
จริงจังว่า ท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง ไม่มีจิตใจอคติลำเอียง ท่านมีความรักและความซื่อ
สัตย์ในวิชาชีพของท่านพร้อมให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน ความจริงเป็นอย่างไรที่ผมพูด

นอกจากนี้ผมเคยขอความรู้เทคนิคการขยายภาพขาวดำว่า ท่านทำอย่างไรจึง
สามารถให้กระดาษภาพถ่ายขาวดำที่ทำมาจากกระดาษที่ไวต่อแสงน้อยขยายมาอีก 2 เท่า
ภาพได้คุณภาพขาวดำ อบอุ่นเงางามครบถ้วนได้มาตรฐานดั่งเยี่ยมอย่างดียวกับกระดาษ
ภาพถ่ายของบริษัท โกดัก จ้ากัลด ท่านเต็มใจให้ความรู้เทคนิคการผสมน้ำยาล้างรูป มี
เข้มนั่นลาดหนึ่ง มีเจ็จจากอีกลาดหนึ่ง มีการควบคุมอุณหภูมิน้ำในแต่ละลาด บอกทุกชั้น
ตอนขยายหมดครุ่นใจไม่ปดบัง จังใจให้ด้วยความรู้ แม้ว่าผมจะเป็นช่างภาพมือสมัครเล่น
ไม่มีชื่อเสียงเลย ท่านเป็นครูที่ยิ่งใหญ่ในใจผมเสมอ

ผมไม่ได้เรียนวิชาภาพถ่ายจากสถาบันศึกษาใด ผมมีครูสอนวิชาถ่ายภาพและ
การขยายภาพ ท่านแรกคือ ท่านอาจารย์อาบ ลาณะเสน โดยขอความรู้จากท่านเป็นการ
ส่วนตัว ต่อมาได้ศึกษามากจากหนังสือแปลของท่านอาจารย์บุญลย์ มุสิกโปดก ที่พิมพ์เผยแพร่
โดยบริษัทโกดักแห่งประเทศไทยจำกัด จึงขอยกย่องท่านเป็นครูท่านที่สองในวิชา
ศิลปะภาพถ่าย

ถ้ามีคำถามว่า จุดเด่นของท่านอาจารย์บุญลย์ มุสิกโปดก คืออะไร สำหรับ
ผมจะนึกเห็นเป็นภาพนักปราชญ์ชายสูงวัย รูปร่างอวบงาม ใบหน้ามีเครา อยยิ้มเสมอ ไม่
เคยเห็นท่านไม่ยิ้มและไม่เคยเห็นท่านโกรธใคร ท่านเป็นผู้ใหญ่ใจดี และเต็มใจจะแบ่งปันความ
รู้แก่ทุกคน ผมเองเคยพบท่านอาจารย์ ตามปัญหาการถ่ายภาพและปัญหาการใช้อุปกรณ์
ท่านมีหัวใจเป็นครู มีศิลปะการอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย และมีความรู้สะสมไว้ดัง
มหาสมุทร จะพรั่งพรูถ่ายทอดออกมาอย่างกับทองสมุทรล้นมือ ท่านมีคุณธรรมเสมอกับ
สองท่านที่กล่าวมาข้างต้นโดยเฉพาะคุณธรรมไม่เรียกร้องการตอบแทนเป็นบุญคุณ การพลา
เสมอภาค และการพาไปวิชาศิลปะตลอดชีวิต

ท่านทั้งสามเป็นเครื่องหมายของคุณธรรม พลังความดีของการศิลปะภาพถ่าย
ไม่ใช่แค่ของประเทศไทยแต่เป็นของโลกโดยรวม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สม สิมะศิริ
ผู้อำนวยการหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
20 พฤษภาคม 2550

Rama IX Art Museum Foundation

ในฐานะที่ผมเป็นช่างภาพคนหนึ่งทำงานถ่ายภาพอย่างจริงจังทั้งในงานอาชีพและ
งานส่วนตัว จึงมีความรู้สึกยินดีที่สังคมไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นสถาบัน
ที่ผลิตคนทำงานศิลปะที่มีคุณภาพมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ที่ได้จัดงานเชิงดูเกียรติศิลปิน
แห่งชาติ สาขาภาพถ่ายสามท่าน ได้แก่ อาจารย์จิตต์ จงมันคง อาจารย์พูน เกษจำรัส และ
อาจารย์บุญลย์ มุสิกโปดก

ถึงแม้ผมจะไม่รู้จักอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นการส่วนตัว แต่ก็ยอมรับว่าได้ติดตาม
ผลงานของท่านมาอย่างเหนียวแน่น ตั้งแต่สมัยเป็นนักศึกษาลงงานของท่านทั้งสามท่านที่ผม
ได้ติดตามหนังสือภาพถ่ายหรือสื่อสิ่งพิมพ์ในยุคนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่ดีสร้างฝัน สร้างแรงบันดาลใจ
และไฟ ให้กับการทำงานภาพถ่ายของผมตลอดมา

ผมเชื่อว่าอนาคตจะดีได้ ก็ต้องทำปัจจุบันให้ดีที่สุดและปัจจุบันจะดีที่สุดก็ต้อง
อาศัยการเรียนรู้สิ่งที่ดีจากในอดีต ซึ่งศิลปินแห่งชาติทั้งสามท่านนี้ ได้อุทิศเวลาของตนเอง
มุ่งมั่นสร้างสรรค์ภาพถ่ายอย่างที่ท่านรักมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จนสามารถผลิตงาน
ภาพถ่ายที่ดี จนกล่าวได้ว่าเราได้งานต้นฉบับที่มีคุณภาพมาเพื่อตกทอดให้กับคนรุ่นใหม่ได้
เรียนรู้และศึกษา อีกทั้งเป็นสมบัติอันมีค่าของวงการถ่ายภาพไทยรวมถึงวิถีของการมุ่งมั่น มุมานะ
ให้กับงานที่ท่านรักนั้น เป็นแบบอย่างอันดีที่จะให้กับคนรุ่นใหม่ในสังคมไทยได้ห่มเท
ให้กับความเป็นตามที่ดีงามมี ซึ่งความเป็นเหล่านี้ มักจะหาพบได้ยากเต็มที

ผมขอแสดงความยินดี กับศิลปินแห่งชาติทั้งสามท่านได้แก่ อาจารย์จิตต์ จงมันคง
อาจารย์พูน เกษจำรัส และอาจารย์บุญลย์ มุสิกโปดก ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยศิลปากร
ได้จัดนิทรรศการภาพถ่ายเพื่อเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ สาขาภาพถ่าย ถึงแม้ว่าวันนี้อาจารย์
พูนจะไม่ได้อยู่กับเราแล้วก็ตามแต่ก็เชื่อแน่ว่าท่านจะดีใจเป็นอย่างมากที่มหาวิทยาลัยศิลปากร
ซึ่งเป็นสถาบันที่ท่านได้ศึกษามา ได้มอบเกียรติประวัติอันสำคัญให้ท่านอีกวาระหนึ่ง

ด้วยความเคารพอย่างสูง

คุณ อนุชัย ศรีเจริญผู้ทอง

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์สมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

การระบุนิยามบุคคลแห่งวงการศิลปะภาพถ่าย

นับเป็นความโชคดีของเธอยิ่งที่ได้รู้จักกับท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคงเมื่อราว 20 กว่าปีก่อน โดยในช่วงนั้น ท่านยังเปิดกิจการอยู่ที่ถนนเดโช อันที่จริงแล้ว ท่านหาได้มีอาชีพเป็นครูบาอาจารย์เป็นหลักแต่อย่างใดไม่ แต่เธอก็เรียกท่านว่าอาจารย์ทุกครั้งด้วยใจเคารพและสนิทใจ เพราะตั้งแต่เมื่อได้มีโอกาสรู้จักท่านเป็นครั้งแรก ท่านก็ได้ให้ความกรุณาที่แนะในเรื่องราวที่เธอขอความรู้อย่างเต็มที่ ไม่เคยปิดบังหรือหวงวิชาแต่อย่างใด ตรงกันข้ามท่านยังได้กรุณาแนะนำในสิ่งอันเป็นประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องเทคนิคการล้างฟิล์มและอัดรูปขาวดำ ซึ่งท่านเป็นผู้ชำนาญเป็นพิเศษ ในช่วงนั้นเธอยังมีห้องมืดสำหรับล้างฟิล์มและอัดขยายภาพขาวดำเป็นของตนเอง เพราะชอบงานด้านนี้เป็นพิเศษ แต่หาทั้งงานใจที่เป็นงานสำคัญที่รู้สึกว่าพลาดไม่ได้ เธอก็จะนำฟิล์มไปให้ท่านล้างอยู่เสมอด้วยใจยินดีดีดั่งสัพพัตรา ท่านเป็นหนึ่งในทางด้านนี้ของเมืองไทย จนได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ล้างฟิล์มที่ทรงฉายถวาย เวลาที่เธอไปที่ร้านของท่าน เธอมักจะขอบมองดูภาพขาวดำสวยงามที่ท่านติดประดับผนังร้านเสมอ ที่จำได้แม่นก็คือภาพ "เมื่อพายุโหม" ผลงานเอกของท่านที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และยังได้รับรางวัลในระดับนานาชาติอีกถึง 5 รางวัล อีกทั้งยังมีภาพอื่นๆ ที่ล้วนแล้วแต่มีความสวยงาม และสมบูรณ์เยี่ยม คุณค่าทางศิลปะจนทำให้เธอรู้สึกว่ายากจะทำให้ได้อย่างท่านบ้าง แม้จะพยายามสักเท่าไรก็ยังดี

การถ่ายภาพขาวดำให้สวยงามไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะถูกจำกัดเรื่องสีอันเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะสร้างความงามไปเสียแล้ว คงมีเพียงน้ำหนักขาว เทา และดำเท่านั้น จึงต้องอาศัยความสามารถของผู้ถ่ายภาพเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ภาพออกมาสวยงามได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังต้องอาศัยกระบวนการล้างฟิล์มและอัดขยายภาพอย่างพิถีพิถัน ในอันที่จะทำให้ภาพที่ถ่ายมาดีแล้วนั้นสวยงามอย่างสมบูรณ์ ซึ่งโดยมากแล้วช่างภาพเก่งๆ ก็มักจะไม่ได้อัดขยายภาพเอง หรือช่างห้องมืดที่เก่งๆ ก็จะไม่ค่อยถ่ายภาพได้ดีเด่นัก แต่คุณสมบัติเด่นทั้ง 2 ด้านนี้มีพร้อมอยู่ในตัวของท่านอาจารย์จิตต์ จงมันคง จึงไม่นับที่น่าสงสัยเลยว่าเหตุใดท่านจึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกได้ถึงเพียงนี้

อาจารย์จิตต์ จงมันคง เป็นผู้ใหญ่ที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา ช้อนน้อมถ่อมตน และอุทิศตนทำงานเพื่อพัฒนาวงการถ่ายภาพของเมืองไทยมานานแสนนาน มาจนถึงทุกวันนี้ นับเป็นปูชนียบุคคลที่วงการถ่ายภาพของเมืองไทยยึดถือเป็นเสาหลักอันมั่นคง ทั้งผลงานและการดำรงตนของท่านล้วนแต่เป็นแบบอย่างอันงดงาม จนเป็นที่ประจักษ์ สมแล้วกับคำว่า ศิลปินแห่งชาติอย่างแท้จริง

นิติกร กรัยวิเชียร

Rama IX Art Museum Foundation

เธอเป็นคนที่มีใจในการถ่ายภาพมาตั้งแต่เด็กาโดยได้รับแรงบันดาลใจสำคัญครั้งแรกจากคุณพ่อซึ่งรักการถ่ายภาพมาก และมีอายุประมาณ 10 ขวบคุณแม่ก็ซื้อกล้องถ่ายรูปกล้องแรกมาให้จากต่างประเทศ เป็นกล้องอัตโนมัติแบบแบ่งยาขนาด ฟิล์ม 126 มม. แม้ว่ากล้องดังกล่าวจะเป็นกล้องที่เกือบจะไม่สามารถปรับอะไรได้เลยเธอก็ใช้มันถ่ายภาพเสมอ โดยเก็บค่าขนมมาซื้อฟิล์มและอัดรูปตามกำลังที่ทำได้ ต่อมาเมื่อเรียนอยู่ในระดับมัธยม ความสนใจในการถ่ายภาพของเธอก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ ถึงขนาดชวนเพื่อนๆ กับสาวต่างค์ซื้อกล้อง 35 มม. ชนิดที่สามารถปรับตั้งค่าต่างๆ ได้ อีกทั้งได้หาซื้อหนังสือที่สอนด้านการถ่ายภาพเบื้องต้นมาอ่าน 2 เล่ม เธอจำได้ขึ้นใจจนทุกวันนี้ว่าเล่มหนึ่งชื่อ "ความสุขกับการถ่ายภาพ" และอีกเล่มหนึ่งชื่อว่า "ทำอย่างไรจึงจะถ่ายภาพได้ดี" ซึ่งจัดพิมพ์โดยบริษัทโลกดังกแห่งประเทศไทย แปลและเรียบเรียงโดยอาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดก หนังสือทั้ง 2 เล่มนั้นเป็นหนังสือที่ดีมาก พิมพ์สีทั้งเล่ม มีภาพประกอบมากมาย ที่สำคัญคือให้ความรู้ทางด้านการถ่ายภาพที่เข้าใจง่ายทั้งในด้านการหามุมมองที่น่าสนใจ และเทคนิคตั้งแต่เบื้องต้นเป็นขั้นเป็นตอนด้วยการใช้ภาษาที่แม้คนที่ไม่มีความรู้ทางด้านการถ่ายภาพเลยเธอก็สามารถเข้าใจได้ดี เธออ่านหนังสือของท่านอาจารย์ไพบูลย์ด้วยความเพลิดเพลิน ยิ่งอ่านก็ยิ่งอยากทดลองถ่ายภาพด้วยความรู้ใหม่ที่ได้อ่านตลอดเวลาก่อนกลางค่ำได้ว่าหนังสือทั้ง 2 เล่มนั้นเป็นแรงบันดาลใจอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่ไม่เพียงทำให้เธอรักการถ่ายภาพเท่านั้นหากยังเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เธอตั้งใจกับการถ่ายภาพเป็นวิชาชีพหลักของชีวิตเธอนั่นเอง

นับตั้งแต่วันแรกที่อ่านหนังสือของท่านอาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดกมาจนวันนี้ เป็นเวลา 35 ปีแล้ว เธอขอสารภาพว่าเธอยังไม่เคยรู้จักท่านเป็นการส่วนตัวเลย ได้แต่ทราบว่าท่านเป็นนักถ่ายภาพที่มีผลงานดีจนเป็นที่ยอมรับทั้งระดับชาติและนานาชาติมากมาย และในที่สุดผลงานของท่านก็ได้ส่งผลให้ท่านได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ แต่สิ่งหนึ่งที่เธอระลึกอยู่ในใจเสมอไม่มีวันลืมเลือนเมื่อกล่าวถึงอาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดกก็คือ เธอถือว่าท่านเป็นอาจารย์สอนถ่ายภาพท่านแรกปูวางรากฐานและเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตของเธออย่างแท้จริง

นิติกร กรัยวิเชียร

การระบุนิยมบุคคลแห่งวงการศิลปะภาพถ่าย

... ในวัย 91 ปี ... อาจารย์ไพบูลย์ที่ใครๆ ในวงการถ่ายภาพเรียก “ ลุง ” ยิ่งคุยเก่ง ท่าทางกระฉับกระเฉงเหมือนเคย ความจำยังดีเยี่ยม ...

อาจารย์ไพบูลย์ มุสิกโปดก ในวัย 91 ปีที่ข้าพเจ้าพบเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2550 เมื่อไปรับภาพที่บ้านที่ไปอยู่กับน้องชายในจังหวัดมิสซูโลก เพื่อนำมาจัดนิทรรศการครั้งนี้ อาจารย์ไพบูลย์ที่ใครๆ ในวงการถ่ายภาพเรียก “ ลุง ” ยิ่งคุยเก่ง ท่าทางกระฉับกระเฉงเหมือนเคย ความจำยังดีเยี่ยม ข้าพเจ้ารู้จักลุงไพบูลย์มากกว่า 40 ปี ที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ หุ่นหมาเมฆ เพราะเป็นสถานที่จัดกิจกรรมและที่ตั้งของสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ตอนนั้นข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาแผนกช่างภาพได้ร่วมกิจกรรมในวันอาทิตย์สุดท้ายของทุกเดือนเสมอ เพราะวิทยาลัยเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทุกครั้ง ก่อนเวลากิจกรรมจะเห็นกลุ่มลุงโดยเฉพาะคุณชนินทร์ เบ็งพริ้ง (ถึงแก่กรรมแล้ว) คุยกันเสียงดังเป็นกันเอง ลุงจะหัวเราะอย่างลั่นเสียง ลุงชอบเล่าอะไร ให้อารมณ์ขันเอามาเขียนยืมหัวเราะได้

ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกของสมาคม จึงได้อ่านวารสาร (เล่มเล็ก) ของสมาคมที่ลุงเป็นสาราณียกรเป็นประจำเดือน ลุงจะเขียนบทความในหนังสือของสมาคมบ่อยๆ (ภายหลังทราบว่านักถ่ายภาพคนอื่นเขาไม่ค่อยเขียนส่งกันลุงจึงต้องเขียนเพื่อให้มีเล่มได้ และลุงได้รับเลือกเป็นสาราณียกรของสมาคมมานานกว่า 20 ปี) ข้าพเจ้าได้เคยถามลุงว่า “ทำไมลุงไม่ทำนิตยสารถ่ายภาพออกมาขายบ้าง” ขณะนั้นนิตยสารถ่ายภาพในห้องตลาดยังไม่มี (เมื่อ 40 ปีที่แล้ว) ลุงบอกว่าการทำนิตยสารนั้นต้องมีทุน ที่จะขาดทุนอย่างน้อย 10 ฉบับ การทำต้องพิมพ์ล่วงหน้าก่อนถึงวันออก อย่างน้อย 3 ฉบับจึงจะทำให้หนังสือออกทันเวลา ลุงไม่ทำหรอกในตลาดเมืองไทยขายนิตยสารทางการถ่ายภาพลำบากกว่าหนังสือประเภทอื่นๆ นี่เป็นความเห็นของลุงไพบูลย์ เมื่อ 40 ปีแล้ว และปัจจุบันการทำนิตยสารถ่ายภาพจำหน่าย ยังมีลักษณะเหมือนที่ลุงเคยให้ความเห็นไว้

อาจารย์สุมิตรา ชันตยาภรณ์
อาจารย์เกษียรจากแผนกวิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ

Rama IX Art Museum Foundation

ลุงไพบูลย์ มุสิกโปดกที่ข้าพเจ้ารู้จัก ... แปลหนังสือตำราสอนการถ่ายภาพของบริษัทยักษ์โลกหลายเล่ม ... ลุงมีความรู้ภาษาอังกฤษดี ได้ช่วยแปลแนะนำบทความต่าง ๆ ทางด้านการถ่ายภาพแก่สมาชิก รวมถึงนักถ่ายภาพทุกท่านที่มาพบ ... ช่วยเหลือทุกคนเต็มความสามารถในความรู้ด้านการถ่ายภาพ รวมทั้งยังช่วยเขียน แนะนำให้ผมในการติดต่อโต้ตอบจดหมายกับต่างประเทศในการเริ่มส่งประกวดในต่างประเทศ ...

ได้รู้จักลุงไพบูลย์มาเกือบ 30 ปีโดยติดตามอ่านจากตำราที่ลุงไพบูลย์ได้เขียนในการแปลหนังสือตำราสอนการถ่ายภาพของบริษัทยักษ์โลกหลายเล่มจนได้รู้จักตัวจริงตอนเข้าเป็นสมาชิกสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

หลังจากลุงไพบูลย์เกษียณจากโกดังก็ได้ร่วมงานกันที่บริษัทโฟโต้ฮอบบี้ในฐานะที่ปรึกษาทางด้านการถ่ายภาพลุงไพบูลย์เป็นคนรูปร่างเล็กที่คล่องแคล่วแข็งแรงขยันทำงานว่องไว มีนิสัยรักที่เข้ากับทุกคนอย่างดี สมัยเริ่มนั้นการถ่ายภาพสไลด์ก็ยังไม่เป็นที่นิยมมาก ลุงเชี่ยวชาญการถ่ายภาพสไลด์รวมถึงการถือปัสลิด ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ภาพเพื่อให้ได้ภาพที่แปลกตา ทั้งยังรับจ้างถือปัสลิดให้กับคนทั่วไปและได้ทำสไลด์ชุด “ของดีเมืองไทย” เผยแพร่เมืองไทยในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ภาพตลาดน้ำ ภาพวัดพระแก้ว ขยายให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ในราคาถูกเพื่อจะได้ภาพที่มีคุณภาพไปแนะนำประเทศไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากที่ลุงมีความรู้ภาษาอังกฤษดี ได้ช่วยแปลแนะนำบทความต่าง ๆ ทางด้านการถ่ายภาพแก่สมาชิก รวมถึงนักถ่ายภาพทุกท่านที่มาพบ โดยให้การช่วยเหลือทุกคนเต็มความสามารถในความรู้ด้านการถ่ายภาพรวมทั้งยังช่วยเขียน แนะนำให้ผมในการติดต่อโต้ตอบจดหมายกับต่างประเทศในการเริ่มส่งประกวดในต่างประเทศ ตอนที่ยักษ์โฟโต้ฮอบบี้อยู่ที่สยามเซ็นเตอร์ ช่วงที่วันเสาร์ลุงไพบูลย์จะเปิดอบรมการถ่ายภาพเบื้องต้นแก่ผู้สนใจด้านการถ่ายภาพด้วยสไลด์ โดยการอบรมฟรีไม่เก็บเงิน ให้ความรู้จริง ๆ โดยไม่หวังผลประโยชน์ ซึ่งทำต่อเนื่องมานาน ลุงไพบูลย์ยังได้เป็นที่ปรึกษาของสมาคมถ่ายภาพหลายสมาคม ได้รับเชิญเป็นวิทยากร ไปบรรยายในสมาคมต่าง ๆ ชมรมถ่ายภาพตามต่างจังหวัด รวมถึงไปให้ความรู้กับชมรมถ่ายภาพทางมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เป็นกรรมการตัดสินภาพในการประกวดภาพของสมาคมต่าง ๆ และได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านถ่ายภาพศิลปะอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนได้รับรางวัลศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพถ่ายศิลปะ) ปีพุทธศักราช 2547 เป็นเกียรติแก่ลุงไพบูลย์ มุสิกโปดก ที่ได้สร้างผลงานทางภาพถ่ายอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน นับเป็นคุณูปการแก่วงการถ่ายภาพของไทยเป็นอย่างมาก

วรมัน ธีรวิภากร
15 พ.ค. 2550